

Pravni aspekti obavljanja poslova faktoringa

Božo Prelević, dipl. iur.

S danom 19. veljače 2015. na snagu su stupili zadnji objavljeni pravilnici koji uređuju obavljanje poslova faktoringa. Autor u stručnom članku analizira odredbe novog Zakona o faktoringu i podzakonskih propisa, s primjerom ugovora o faktoringu i notifikacije kupcu u ustupu potraživanja dobavljača pružatelju usluga faktoringa. Članak sadrži i odredbe o rokovima usklađivanja poslovanja pravnih osoba koje obavljaju djelatnost faktoringa sa Zakonom o faktoringu, uvjetima kapitala faktoring-društava te o svim drugim aspektima obavljanja poslova faktoringa.

1. Uvod

Tijekom 2014. i početkom 2015., doneseno je niz propisa kojima je u Republici Hrvatskoj po prvi put posebno pravno uređen sustav faktoringa, odnosno kupnje potraživanja. Temeljni propis je svakako Zakon o faktoringu¹ (u nastavku teksta: Zakon), koji je stupio na snagu 8. kolovoza 2014. Predmet uređenja Zakona su: ugovor o faktoringu; prava i obveze subjekata u poslovima faktoringa; uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada faktoring-društva; način i uvjeti za prekogranično obavljanje djelatnosti; izvještavanje; nadzor poslovanja faktoring-društava te upravljanje rizicima.

Temeljem Zakona je donesen i cijeli niz pravilnika koji razrađuju pojedine zakonske odredbe:

- Pravilnik o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru faktoring društva² (u nastavku teksta: Pravilnik o uvjetima za članstvo u upravi i NO), koji je stupio na snagu 11. studenog 2014.;
- Pravilnik o izdavanju suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela u faktoring društvu i drugoj pravnoj osobi³, koji je stupio na snagu 11. studenog 2014.;
- Pravilnik o sadržaju redovitih izvješća na zahtjev Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga koja dužna dostavljati faktoring društva te načinu i rokovima njihove dostave⁴, koji je stupio na snagu 6. prosinca 2014.;
- Pravilnik o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2015. godinu⁵ (u nastavku teksta: Pravilnik o izračunu naknade), koji je stupio na snagu 27. prosinca 2015.;

- Pravilnik o kapitalu faktoring društva⁶ (u nastavku teksta: Pravilnik o kapitalu), koji je stupio na snagu 10. veljače 2015.;
- Pravilnik o načinu obavljanja poslova interne revizije faktoring društva⁷, koji je stupio na snagu 10. veljače 2015.;
- Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti faktoring-društva⁸ (u nastavku teksta: Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti), koji je stupio na snagu 19. veljače 2015.;
- Pravilnik o sadržaju ugovora o faktoringu⁹ (u nastavku teksta: Pravilnik), koji je stupio na snagu 19. veljače 2015.;
- Pravilnik o financijskim i dodatnim izvještajima te kontnom planu faktoring-društava¹⁰ (u nastavku teksta: Pravilnik o financijskim i dodatnim izvještajima te kontnom planu), koji je stupio na snagu 19. veljače 2015.

Donošenjem zadnjih pravilnika u veljači ove godine praktično je u relativno kratkom roku nakon stupanja Zakona na snagu, zaokružen pravni sustav faktoringa u RH. U ovom članku detaljno analiziramo pravno uređenje sadržaja ugovora o faktoringu. Međutim, prije toga potrebno je podsjetiti se i upoznati i sa osnovnim pravilima obavljanja poslova faktoringa.

2. Posao i predmet faktoringa

Na početku je svakako najvažnije odrediti pojam faktoringa, ali i njegov predmet.

1 Nar. nov., br. 94/14 od 31. srpnja 2014.

2 Nar. nov., br. 129/14 od 3. studenog 2014.

3 Nar. nov., br. 129/14 od 3. studenog 2014.

4 Nar. nov., br. 140/14 od 28. studenog 2014.

5 Nar. nov., br. 151/14 od 19. prosinca 2014.

6 Nar. nov., br. 12/15 od 2. veljače 2015.

7 Nar. nov., br. 12/15 od 2. veljače 2015.

8 Nar. nov., br. 16/15 od 11. veljače 2015.

9 Nar. nov., br. 16/15 od 11. veljače 2015.

10 Nar. nov., br. 16/15 od 11. veljače 2015.

2.1. Pojam i subjekti faktoringa

ističemo...

Zakonom je u čl. 4. određeno kako je faktoring pravni posao u kojemu pružatelj usluge faktoringa, na temelju i u skladu s ugovorom o faktoringu sklopljenim s dobavljačem i/ili kupcem, kupuje predmete faktoringa s pravom, ili bez prava na regres.

Iz navedenog proizlazi kako su subjekti u poslovima faktoringa, dobavljač, pružatelj usluga faktoringa i kupac¹¹. Navedenu, relativno kompliciranu definiciju faktoringa moguće je pojednostaviti pojašnjenjem pojedinih pojmova koji se u njoj pojavljuju.

Tako se pod pojmom „pružatelj usluga faktoringa“ kako je to određeno u čl. 2. st. 1. t. 1. Zakona, podrazumijeva svaka osoba koja sukladno odredbama čl. 18. Zakona¹², ima pravo pružati uslugu faktoringa, odnosno ispunjava sve zakonske uvjete za obavljanje djelatnosti faktoringa. Treba istaknuti kako je pojam „pružatelja usluga faktoringa“ širi od pojma „faktoring-društvo“, jer obuhvaća faktoring-društva i kreditne institucije. Sukladno čl. 20. Zakona, faktoring-društvo je pravna osoba sa sjedištem u RH koja je upisana u sudski registar na temelju odobrenja Agencije za obavljanje poslova faktoringa. Faktoring-društvo može biti osnovano kao dioničko društvo, ili kao društvo s ograničenom odgovornošću.

Osim navedenih pojmova, radi pravilnog tumačenja definicije pojma „faktoring“ potrebno je upoznati se i s pojmovima „dobavljača“ i „kupca“. „Dobavljač“ je poslovni subjekt koji je vjerovnik predmeta faktoringa, a „kupac“ je poslovni subjekt koji je dužnik predmeta faktoringa. Pri tome se pod pojmom „poslovnog subjekta“ u smislu zakonskih odredbi¹³ podrazumijeva pravna osoba, obrtnik, ili druga fizička osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost, s pravnom osobom izjednačen subjekt koji nema svojstvo pravne osobe te drugi subjekti koji nemaju pravnu osobnost, ali samostalno nastupaju u pravnom prometu i sudjeluju u postupku gospodarskog prometa robe i usluga zbog kojega nastaju međusobni vjerovničko-dužnički odnosi.

Zanimljivo je kako je posao faktoringa određen i odredbama Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti, pri čemu treba naglasiti kako je svaki pravilnik pa i navedeni, propis niže pravne snage u odnosu na Zakon. Sukladno čl. 4. Pravilnika o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti faktoring je pravni posao u kojemu faktoring-društvo, na temelju i u skladu s ugovorom o faktoringu sklopljenim s korisnikom usluge faktoringa, kupuje predmete faktoringa s pravom, ili bez prava na regres. Ova definicija posla faktoringa se čini znatno jednostavnija od zakonske.

2.1.1. Primjena drugih zakona na poslove faktoringa

Samim Zakonom je predviđeno da se u određenim slučajevima na poslove faktoringa, u slučaju da Zakonom neka pitanja nisu riješena, primjenjuju odredbe drugih zakona. Tako se u Zakonom predviđenim slučajevima na poslove faktoringa, primjenjuju i odredbe Zakona o obveznim odnosima¹⁴ (u nastavku teksta: ZOO), Zakona o deviznom

poslovanju¹⁵ (u nastavku teksta: ZDP), osim ako samim Zakonom nije drukčije određeno. Osim toga, sukladno čl. 12. Zakona, na poslove faktoringa koji uključuju otkup mjenica primjenjuju se odredbe Zakona o mjenici¹⁶ (zakona kojim se uređuje mjenica), osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Pri tome faktoring-društvo može vršiti otkup samo onih mjenica koje su izdane kao sredstvo podmirenja tražbine nastale s osnove isporuke dobara i pružanja usluga u tuzemstvu, ili inozemstvu.

2.2. Predmet faktoringa

U navedenoj zakonskoj definiciji faktoringa i pojašnjenju pojedinih pojmova iz te definicije, spomenut je i predmet faktoringa.

ističemo...

Zakonom je određeno¹⁷ kako su predmet faktoringa postojeće i/ili buduće, nedospjele, cijele ili djelomične novčane tražbine proizašle s osnove isporuke dobara i/ili pružanja usluga od strane poslovnih subjekata u tuzemstvu, ili inozemstvu.

Predmet faktoringa, kako to proizlazi iz navedene definicije, pod određenim uvjetima mogu biti i buduće tražbine.

Buduće tražbine mogu biti predmet faktoringa samo ako su u trenutku sklapanja ugovora o faktoringu dovoljno odredive¹⁸. One će se smatrati dovoljno odredivima ako je u ugovoru o faktoringu određen vjerovnik i dužnik, najviši mogući iznos tih tražbina te ako je naznačena osnova nastanka tih budućih tražbina. Za potrebe ove odredbe, osnovu nastanka budućih tražbina dovoljno je odrediti kao pružanje određene vrste usluga, ili isporuku određene vrste dobara bez obzira na to postoji li u trenutku sklapanja ugovora o faktoringu ugovorna osnova za pružanje tih usluga, ili isporuku te vrste dobara.

Važno je naglasiti kako prijenos budućih tražbina proizvodi pravne učinke u trenutku nastanka tih tražbina. O dospijeću tražbine (predmeta faktoringa) više navodimo pod 5.2.

2.2.1. Dokazivanje postojanja tražbine (predmeta faktoringa)

U praksi se može postaviti pitanje kako dokazati postojanje tražbine, odnosno predmeta faktoringa?¹⁹

ističemo...

Predmet faktoringa za potrebe prijenosa može se dokazivati računom, ili drugom ispravom prema kojoj isporučitelj dobara, ili pružatelj usluga, odnosno osoba kojoj on naloži, obračunava isporučena dobra i obavljene usluge bez obzira na to kako se ta isprava naziva u poslovnom prometu, bilo u obliku pisanog dokumenta, ili elektroničkog zapisa sukladno odgovarajućim propisima¹⁹.

11 Čl. 7. Zakona.

12 Vidjeti pod 4.

13 Čl. 2. st. 1. t. 1. Zakona.

14 Nar. nov., br. 35/05, 41/08 i 125/11.

15 Nar. nov., br. 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 92/09, 133/09-Zakon o platnom prometu, 153/09, 145/10 i 76/13.

16 Nar. nov., br. 74/94 i 92/10.

17 Čl. 2. st. 1. t. 13. Zakona.

18 Čl. 6. st. 1. Zakona.

19 Čl. 5. Zakona.

3. Vrste faktoringa

U pravnoj teoriji postoje različite podjele faktoringa po vrstama. To je posljedica prakse prema kojoj pojedine države, sukladno svojim potrebama, u svojim pravnim sustavima imaju više vrsta faktoringa.

3.1. Pravi i nepravi faktoring

Pojedini teoretičari²⁰ dijele faktoring na pravi i nepravi. Pri tome, pravi faktoring je onaj koji sadrži sve osnovne funkcije faktoringa (delkredere, financiranje i upravljanje tražbinama) i kod kojeg je naglašena delkredere funkcija pa pružatelj usluge faktoringa preuzima jamstvo uz naplatu rizika platežne nesposobnosti dužnika (delkredere rizik) te obavještava dužnika da je vjerovnik na njega prenio svoju tražbinu prema dužniku. Faktor nema mogućnost regresa od svog klijenta.

Za razliku od toga, nepravi faktoring je faktoring u kojem nije obuhvaćena delkredere funkcija faktora, što znači da pružatelj usluga faktoringa kupuje tražbine vjerovnika bez preuzimanja delkredere rizika i vjerovnik kao prodavatelj tražbine jamči pružatelju usluga naplatu od dužnika posebnim sporazumom. Znači, kod nepravog faktoringa vjerovnik odgovara pružatelju usluga ako ovaj nije uspio naplatiti svoje tražbine od dužnika, što je i najčešći slučaju u praksi kod banaka koje se bave poslovima faktoringa.

Za nas je ipak važnija zakonska podjela faktoringa po vrstama na tuzemni, ili inozemni, odnosno regresni, ili bezregresni, kako to proizlazi iz čl. 8. st. 1. Zakon. Treba istaknuti kako je kao posebna vrsta faktoringa Zakonom predviđen i dobavljački (obnuti) faktoring.

3.2. Tuzemni i inozemni faktoring

Sukladno čl. 9. st. 1. Zakona, tuzemni faktoring je faktoring u kojemu su svi subjekti rezidenti u smislu zakona kojim se uređuje devizno poslovanje. Inozemni faktoring, s druge strane, je faktoring u kojemu je najmanje jedan od subjekata nerezident u smislu odredbe čl. 2. ZDP-a. Faktoring-društvo smije za predmet faktoringa rezidentu platiti u devizama te od nerezidenta predmet faktoringa naplatiti u devizama u slučaju kada otkupljuje predmet faktoringa koji je sukladno odgovarajućim propisima valjano iskazan u stranoj valuti. Na inozemni faktoring na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZDP-a.

3.3. Regresni i bezregresni faktoring

ističemo...

Regresni faktoring je posao faktoringa u kojemu dobavljač jamči pružatelju usluga faktoringa za obvezu kupca.

U slučaju nenaplativosti predmeta faktoringa kod regresnog faktoringa pružatelj usluga faktoringa, osim prava iz navedenog jamstva dobavljača, ima pravo potraživati i faktoring-kamatu, faktoring-naknadu, administrativnu naknadu te ostale troškove sukladno ugovoru o faktoringu, bez primjene ograničenja iz odredbi kojima se uređuje odgovornost za naplativost ustupljenih tražbina sukladno zakonu kojim se uređuju obvezni odnosi.

Pri tome se pod **faktoring-kamatom**, sukladno čl. 13. st. 4. Zakona, podrazumijeva kamata koju pružatelj usluga faktoringa zaračunava na predujmljeni dio kupoprodajne cijene predmeta faktoringa za razdoblje između isplate predujma i ugovorenog dana dospijea plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa. **Faktoring-naknada**

je naknada za pružanje usluge faktoringa, a administrativna naknada je naknada za operativne aktivnosti vezane uz pružanje usluge faktoringa (vođenje evidencije, dogovaranje i praćenje otplate predmeta faktoringa, prikupljanje podataka, izrade analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti dužnika predmeta faktoringa itd.).

ističemo...

Za razliku od svega navedenog u vezi regresnog faktoringa, bezregresni faktoring je faktoring u kojemu cjelokupni rizik naplate tereti pružatelja usluge faktoringa, a dobavljač ne odgovara za naplativost predmeta faktoringa.

3.4. Dobavljački (obnuti) faktoring

Sukladno čl. 11. st. 1. Zakona, dobavljački (obnuti) faktoring posebna je vrsta faktoringa u kojemu pružatelj usluge faktoringa i kupac ugovaraju program plaćanja kupčevih dugova dobavljačima na način da se pružatelj usluge faktoringa obvezuje plaćati tražbine koje kupčevi dobavljači imaju prema kupcu prije dospijea ili o dospijecu predmeta faktoringa na zahtjev dobavljača ili po uputi kupca, uz prijenos tako isplaćenih predmeta faktoringa s dobavljača na pružatelja usluge faktoringa. Znači, za razliku od klasičnog faktoring ugovora, ovaj ugovor sklapaju pružatelj usluga i dužnik.

U slučaju dobavljačkog (obnutog) faktoringa, ugovorom o faktoringu pružatelj usluge faktoringa obvezuje se kupcu u određenom razdoblju, ili do nastupa druge određene okolnosti i sukladno uvjetima ugovora o faktoringu:

- po zahtjevu dobavljača otkupljivati predmete faktoringa koje dobavljač, ili više njih ima prema kupcu, ili
- po uputi kupca stjecati predmete faktoringa ispunjavanjem predmeta faktoringa koje dobavljač, ili više njih imaju prema kupcu, uz pristanak, ili bez pristanka dobavljača,

uz pravo na naplatu faktoring-kamate, faktoring-naknade, administrativne naknade i drugih ugovorom o faktoringu utvrđenih troškova faktoringa.

Kod dobavljačkog faktoringa kod kojega pružatelj usluga faktoringa preuzima obvezu stjecanja predmeta faktoringa plaćanjem predmeta faktoringa po uputi kupca bez pristanka dobavljača, faktoring-kamata predstavlja kamatu koju pružatelj usluge faktoringa zaračunava na iznos plaćenog predmeta faktoringa prema dobavljaču za razdoblje između ispunjenja i dana podmirenja predmeta faktoringa od strane kupca prema pružatelju usluge faktoringa. Treba istaknuti kako je Zakonom u čl. 11. st. 4. određeno da se na dobavljački (obnuti) faktoring sukladno primjenjuju odredbe Zakona kojima je uređen faktoring, iz čega bi se moglo zaključiti da ovaj ugovor nije pravi ugovor o faktoringu, jer subjekt ovog ugovora nije dobavljač. To bi značilo da je za provedbu ovog ugovora o dobavljačkom faktoringu potreban i klasičan ugovor o faktoringu sa dobavljačem.

4. Obavljanje poslova faktoringa

Poslovima faktoringa ne mogu se baviti svi poduzetnici. Poslove faktoringa mogu obavljati samo subjekti određeni Zakonom. Skupni naziv za subjekte koji mogu obavljati poslove faktoringa sukladno čl. 18. Zakona, je „pružatelj usluga faktoringa“, kako se u zakonskim definicijama često i navodi.

²⁰ Gorenc, V., stručni članak „Ugovor o faktoringu“, Pravo i porezi br. 12/14, str. 10.

4.1. Obavljanje poslova faktoringa

ističemo...

Sukladno čl. 18. Zakona, poslove faktoringa u prvom redu mogu obavljati:

- faktoring-društvo iz čl. 20. Zakona²¹;
- faktoring-društvo iz druge države članice iz čl. 59. Zakona;
- podružnica faktoring-društva iz treće države i faktoring-društva iz druge države članice iz čl. 61. Zakona.

Osim navedenih subjekata, poslove faktoringa može obavljati kreditna institucija sukladno odredbama Zakona o kreditnim institucijama²² (u nastavku teksta: ZOKI). Pri tome se na kreditne institucije koje obavljaju poslove faktoringa primjenjuju se opće odredbe Zakona, kao i odredbe kojima se uređuju prava i obveze subjekata u poslovima faktoringa te ugovor o faktoringu (glava I. i II.), te odredbe čl. 21. st. 4. i 5. Zakona o dospijeću predmeta faktoringa. Na faktoring-društvo iz druge države članice i podružnice faktoring-društava iz druge države članice iz čl. 61. Zakona te podružnice faktoring-društva iz treće države, osim općih odredbi Zakona, primjenjuju se i odredbe Zakona sukladno čl. 60. i 63. Zakona te odredbe čl. 21. Zakona o djelatnosti faktoring-društava.

4.2. Primjena odredbi Zakona o trgovačkim društvima

Kako to proizlazi iz čl. 19. Zakona, na faktoring-društva se primjenjuju odredbe (kako je u Zakonu navedeno „zakona kojim se uređuje osnivanje, ustrojstvo i poslovanje trgovačkih društava“) Zakona o trgovačkim društvima²³ (u nastavku teksta: ZTD), osim ako samim Zakonom nije određeno drukčije.

4.3. Faktoring-društvo

Pojam „faktoring-društva“ određen je, kako smo već naveli, u čl. 20. Zakona.

ističemo...

Faktoring-društvo je pravna osoba sa sjedištem u RH koja je upisana u sudski registar temeljem odobrenja Agencije za obavljanje poslova faktoringa. Faktoring-društvo može biti osnovano kao dioničko društvo, ili kao društvo s ograničenom odgovornošću.

Faktoring-društvo se ne može se upisati u sudski registar prije dobivanja navedenog odobrenja Agencije. Što se tiče mogućnosti korištenja izraza „faktoring«, „faktoring“ i njihovih izvedenica u sadržaju tvrtke faktoring-društva, ove izraze može upisati u tvrtku, ili koristiti u pravnom prometu samo faktoring-društvo koje je dobilo odobrenje Agencije.

4.4. Temeljni kapital i kapital faktoring-društva

ističemo...

Sukladno čl. 22. Zakona, temeljni kapital faktoring-društva ne može biti manji od jedan (1) milijun kuna i mora u cijelosti biti uplaćen u novcu prije upisa osnivanja.

Svoj kapital je faktoring-društvo obvezno uvijek održavati u iznosu koji ne smije biti manji od navedenog iznosa najnižeg temeljnog kapitala²⁴. U slučaju da kapital faktoring-društva padne ispod razine minimalnog iznosa kapitala od jedan milijun kuna, Agencija može tom faktoring-društvu naložiti neku od nadzornih mjera propisanih zakonskim odredbama. Što sve obuhvaća kapital faktoring-društva iz čl. 23. Zakona propisano je u čl. 4. Pravilnika o kapitalu, o čemu više navodimo pod 4.4.2.

Način i pravila izračuna kapitala, način i rokovi izvještavanja Agencije te dodatni zahtjevi za mjere i postupke u svezi postupanja faktoring-društva u uobičajenim i izvanrednim okolnostima propisani su, u uvodu spomenutim, Pravilnikom o kapitalu. Ovim pravilnikom se također detaljnije opisuje i sadržaj pojedinih stavki koje se uzimaju u obzir pri izračunu kapitala faktoring-društva.

4.4.1. Uvjeti kapitala faktoring-društva

Sukladno čl. 3. Pravilnika o kapitalu, faktoring-društvo je dužno osigurati da u svakom trenutku ispunjava dva uvjeta kapitala:

- temeljni kapital ne smije biti manji od 1,00 mil kuna;
- kapital ne smije biti manji od 1,00 mil. kuna.

Ova pravila su već propisana u spomenutom čl. 23. st. 1. Zakona. Ukoliko Agencija procijeni da iznos kapitala, nije adekvatan rizicima kojima je izloženo, ili bi moglo biti izloženo faktoring-društvo u obavljanju poslova iz čl. 21. Zakona, Agencija može rješenjem naložiti faktoring-društvu povećanje kapitala.

4.4.2. Stavke koje se uključuju u izračun kapitala faktoring-društva

Osnova za izračun kapitala faktoring-društva su računovodstveni podaci iz poslovnih knjiga faktoring-društva koje se vode u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima kojim se uređuje financijsko izvještavanje faktoring društava²⁵. Kapital faktoring-društva (ne radi se o temeljnom kapitalu), uključuje sljedeće stavke:

- upisani i uplaćeni temeljni kapital (uplaćeni iznosi za poslovne udjele odnosno nominalni iznos redovnih i nekumulativnih povlaštenih dionica ostvaren pri izdavanju tih dionica);
- sve vrste rezervi formiranih iz dobiti nakon njezina oporezivanja;
- zadržanu dobit proteklih godina utvrđenu na osnovi revidiranih godišnjih financijskih izvještaja (neopterećena bilo kojim budućim obvezama) i usvojenoj od članova, ili dioničara te raspoređenoj sukladno odluci glavne skupštine o upotrebi dobiti;
- dobit tekuće godine utvrđenoj na osnovi revidiranih godišnjih financijskih izvještaja (neopterećena bilo kojim budućim obvezama) i usvojena od članova, ili dioničara, odnosno raspoređena sukladno odluci glavne skupštine o upotrebi dobiti, ili dobit utvrđena na osnovi financijskih izvještaja za razdoblja tijekom godine i potvrđena od revizora, a koja se, sukladno odluci čla-

21 Za definiciju pojma „faktoring-društvo“, vidjeti pod 2.1. i 4.3.

22 Nar. nov., br. 159/13 i 19/15.

23 Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 52/00-Odluka USRH, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11-Kazneni zakon, 152/11-pročišćeni tekst, 111/12 i 68/13.

24 Čl. 23. st. 1. Zakona.

25 Čl. 4. Pravilnika o kapitalu.

nova, ili dioničara, odnosno glavne skupštine u upotrebi dobiti, neopterećena bilo kojim budućim obvezama, raspoređuje u rezerve i/ili zadržanu dobit tijekom godine, te;

- rezerve kapitala (iznosi iznad nominalnog iznosa/knjigovodstvene vrijednosti ostvareni pri izdavanju redovnih i nekulativnih povlaštenih dionica i pri stjecanju i/ili otpuštanju vlastitih dionica te dodatne uplate članova odnosno dioničara u kapital).

Zbroj navedenih stavki umanjuje se za sljedeće stavke:

- stečene vlastite poslovne udjele odnosno vlastite dionice, isključujući kumulativne povlaštene dionice, po knjigovodstvenoj vrijednosti;
- nematerijalnu imovinu, u obliku goodwilla, licencija, patenata, zaštitnih znakova, koncesija i pozitivnih rezervi proizašlih iz revalorizacije nematerijalne imovine;
- prenesene gubitke proteklih godina, utvrđene na osnovi revidiranih godišnjih financijskih izvještaja;
- gubitak tekuće godine, utvrđen na osnovi revidiranog godišnjeg financijskog izvještaja i usvojen od članova, ili dioničara, odnosno od glavne skupštine, ili gubitak utvrđen na osnovi financijskih izvještaja za razdoblja tijekom godine;
- rezerve kapitala (razliku između iznosa postignutog prodajom i nominalne vrijednosti dionice ukoliko je on manji od nominalnog iznosa) i;
- nerealizirani gubitak s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju, negativne neto revalorizacijske rezerve proizašle iz vođenja ulaganja u pridruženo društvo, ili zajednički pothvat po metodi udjela, ostale negativne neto revalorizacijske rezerve.

Pozitivne revalorizacijske rezerve ne uključuju se u izračun kapitala.

4.4.3. Način i rokovi izvješćivanja Agencije o kapitalu

Pravilnikom o kapitalu je u čl. 5. određeno kako faktoring-društvo izvještava Agenciju o svom kapitalu, putem *Izvještaja o izračunu kapitala faktoring-društva (IIKFD)* i *Upute za izračun kapitala faktoring-društva, koji čine Prilog br. 1 i 2 istog Pravilnika*. Izvještaj o izračunu kapitala faktoring-društvo dužno je dostaviti Agenciji tromjesečno i godišnje sa stanjem na zadnji dan kalendarske godine odnosno na zadnji dan kalendarskog tromjesečja. Ovaj izvještaj faktoring-društvo dužno je dostaviti Agenciji, tromjesečno sa stanjem na posljednji dan kalendarskog tromjesečja i to:

- sa stanjem na dan 31. ožujka tekuće godine najkasnije do 30. travnja tekuće godine;
- sa stanjem na dan 30. lipnja tekuće godine najkasnije do 31. srpnja tekuće godine;
- sa stanjem na dan 30. rujna tekuće godine najkasnije do 31. listopada tekuće godine;
- sa stanjem na dan 31. prosinca tekuće godine najkasnije do 31. siječnja sljedeće godine.

Navedeni izvještaj o izračunu kapitala sa stanjem na posljednji dan kalendarske godine, faktoring-društvo dužno je dostaviti Agenciji, najkasnije do 30. travnja sljedeće godine. Iznimno od navedenih odredbi o rokovima dostave izvještaja o izračunu kapitala, faktoring-društvo je isto izvješće dužno dostaviti u roku kojega odredi Agencija. Izvještaj o izračunu kapitala faktoring-društvo dužno je dostaviti na način propisan odgovarajućom tehničkom uputom propisanom od strane Agencije.

Prijelaznim i završnim odredbama Pravilnika o kapitalu je određeno kako je Izvještaj o izračunu kapitala faktoring-društva, potrebno prvi puta dostaviti Agenciji sa stanjem na dan 30. rujna 2015. godine.

4.4.4. Obveza donošenja internih akata

Sukladno čl. 7. Pravilnika o kapitalu, faktoring-društvo dužno je kontinuirano pratiti i utvrđivati ispunjavanje uvjeta o minimalnom iznosu kapitala. Faktoring-društvo je, osim toga, dužno donijeti interne akte kojima će biti određeno najmanje sljedeće:

- strategije i politike kojima se definira način upravljanja kapitalom faktoring-društva u uobičajenim i izvanrednim okolnostima;
- plan i mjere postupanja za sprječavanje, odnosno postupanje faktoring-društva za slučaj da bi kapital faktoring-društva mogao pasti ispod razine minimalnog iznosa kapitala.

Ove interne akte faktoring-društvo je dužno redovito ažurirati.

4.5. Dionice faktoring-društva

U slučaju da je faktoring-društvo osnovano kao dioničko društvo, dionice društva, sukladno čl. 24. st. 1. Zakona, moraju glasiti na ime. Dionice moraju biti izdane u nematerijaliziranom obliku. Povlaštene dionice faktoring-društva osnovanog kao dioničko društvo mogu biti do najviše 25 % ukupnih dionica faktoring-društva osnovanog kao dioničko društvo.

4.6. Statusne promjene faktoring-društva

Ako je faktoring-društvo uključeno u pripajanje, spajanje, ili podjelu društva, mora za to pripajanje, spajanje, ili podjelu dobiti suglasnost Agencije. Sukladno čl. 44. st. 2. Zakona, za odlučivanje o izdavanju suglasnosti za navedene statusne promjene na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova faktoringa²⁶.

4.7. Organi faktoring-društva

Sukladno čl. 45. Zakona, organi faktoring-društva jesu:

- kod dioničkog društva - glavna skupština, uprava i nadzorni odbor, odnosno upravni odbor;
- kod društva s ograničenom odgovornošću – skupština, uprava i nadzorni odbor.

4.7.1. Uprava faktoring-društva

ističemo...

Uprava faktoring-društva mora imati najmanje dva člana koji vode poslove i zastupaju faktoring-društvo.

Ako osnivačkim aktom faktoring-društva nije drukčije određeno, članovi uprave vode poslove i zajedno zastupaju faktoring-društvo. Pri tome najmanje jedan član uprave faktoring-društva mora poznavati hrvatski jezik dovoljno dobro da bi mogao obavljati tu funkciju.

Članovi uprave faktoring-društva moraju biti u radnom odnosu u faktoring-društvu u punom radnom vremenu. Uprava mora voditi poslove faktoring-društva s područja RH. Uprava faktoring-društva može ovlastiti prokurista (jednog ili više njih) za zastupanje faktoring-društva, odnosno sklapanje ugovora i poduzimanje pravnih radnji u ime i za račun faktoring-društva koje proizlaze iz djelatnosti faktoring-društva, samo zajedno s najmanje jednim članom uprave faktoring-društva. Uvjeti koje treba ispunjavati osoba kojoj se daje prokura,

²⁶ Vidjeti pod 5.

ovlašteno tijelo za dodjelu prokure, vrsta i način davanja prokure, opseg ovlasti iz prokure, uključujući i ograničenja u poduzimanju radnji od strane prokuriste, utvrđuju se osnivačkim aktom faktoring-društva. Navedene odredbe o upravi faktoring-društva, na odgovarajući način se primjenjuju i na upravni odbor faktoring-društva.

Strogi uvjeti za člana uprave faktoring-društva određeni su u čl. 47. Zakona. Treba istaknuti kako za člana uprave faktoring-društva može biti imenovana samo osoba koja od Agencije dobije suglasnost za obavljanje te funkcije. Zahtjev za izdavanje ove suglasnosti podnosi kandidat za člana uprave faktoring-društva uz obvezno priloženu pisanu odluku, ili suglasnost organa u faktoring-društvu nadležnog za imenovanje članova uprave za mandat koji ne može biti duži od pet godina. Iznimno, ako člana uprave faktoring-društva imenuje nadležni sud sukladno odredbama ZTD-a, njegov mandat ne može trajati duže od šest mjeseci, ali i u tom slučaju osoba koja se imenuje mora ispunjavati spomenute stroge uvjete iz čl. 47. Zakona.

Zahtjevu Agenciji za izdavanje suglasnosti za člana uprave faktoring-društva obavezno se moraju priložiti dokazi o ispunjavanju uvjeta iz čl. 47. Zakona i Pravilnika o uvjetima za članstvo u upravi i NO. U postupku odlučivanja o suglasnosti za člana uprave faktoring-društva, Agencija može zatražiti da kandidat za člana uprave faktoring-društva predstavi program vođenja poslova faktoring-društva za razdoblje mandata na koje se imenuje član uprave, čiji je sadržaj propisan Pravilnikom o uvjetima za članstvo u upravi i NO.

4.7.2. Nadzorni odbor faktoring-društva

Factoring-društvo mora imati nadzorni odbor.

ističemo...

Sukladno čl. 53. st. 2. Zakona, nadzorni odbor faktoring-društva sastoji se od najmanje tri člana.

Osnivačkim aktom faktoring-društva može se odrediti da nadzorni odbor ima više članova, ali njihov broj mora biti neparan. Na nadzorni odbor faktoring-društva na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZTD-a o članovima nadzornog odbora trgovačkog društva.

Za člana nadzornog odbora faktoring-društva može biti izabrana, ili imenovana osoba koja ima dobar ugled, odgovarajuće stručne kvalifikacije i iskustvo za nadziranje vođenja poslova faktoring-društva. Zakonska je pretpostavka iz čl. 54. st. 2. Zakona kako je ovaj uvjet osobito ispunjen ako osoba ima relevantno iskustvo stečeno u rukovođenju poslovima, ili u poslovima nadzora nad vođenjem poslova faktoring-društva, ili drugog trgovačkog društva usporedive djelatnosti s poslovima iz djelatnosti faktoring-društva. Treba istaknuti kako u Zakonom predviđenim slučajevima Agencija može naložiti faktoring-društvu sazivanje skupštine faktoring-društva i predlaganje opoziva člana nadzornog odbora faktoring-društva.

Osim nadležnosti i ovlasti koje nadzorni odbor ima sukladno ZTD-u, iz čl. 55. Zakona proizlazi kako je nadzorni odbor faktoring-društva nadležan je i za davanje suglasnosti upravi faktoring-društva:

- za određivanje poslovne politike faktoring-društva;
- na financijski plan faktoring-društva;
- na organizaciju sustava unutarnjih kontrola i sustava upravljanja rizicima;
- na godišnji plan faktoring-društva;
- za odlučivanje o drugim pitanjima određenim Zakonom.

Sukladno čl. 56. Zakona, nadzorni odbor faktoring-društva, je osim toga dužan:

- nadzirati primjerenost postupanja i učinkovitost rada interne revizije;
- dati svoje mišljenje Agenciji o nalogima Agencije u postupcima nadzora faktoring-društva, i to u roku od 30 dana od dana primitka zapisnika Agencije o obavljenom nadzoru te nadzirati postupanje faktoring-društva u skladu s nalogima i rješenjima Agencije;
- podnijeti izvješće skupštini faktoring-društva o nalogima Agencije te postupcima nadzora faktoring-društva;
- odlučiti o davanju suglasnosti na financijske izvještaje te o njima pisanim putem izvjestiti skupštinu faktoring-društva;
- obrazložiti skupštini faktoring-društva svoje mišljenje o godišnjem izvješću interne revizije i o godišnjem izvješću uprave.

4.8. Odobrenje za obavljanje poslova faktoringa

Da bi faktoring-društvo moglo obavljati poslove faktoringa, mora ishoditi odobrenje od strane Agencije.

4.8.1. Zahtjev za izdavanje odobrenja

Sukladno čl. 39. st. 1. Zakona, zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova faktoringa, sa svim propisanim priložima, podnose osnivači faktoring-društva, a odobrenje izdaje Agencija. Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova faktoringa može podnijeti i osnovano društvo s ograničenom odgovornošću, ili dioničko društvo, pod uvjetom da u portfelju nema bilo kojih sklopljenih poslova koji se u trenutku podnošenja zahtjeva izvršavaju, pri čemu zahtjev za izdavanje odobrenja podnosi uprava društva.

Takav zahtjev također treba sadržavati navedenu odgovarajuću dokumentaciju, kao i izjavu uprave društva da društvo u portfelju nema bilo kojih sklopljenih poslova koji se u trenutku podnošenja zahtjeva izvršavaju. Ovo društvo mora dobiti odobrenje za obavljanje poslova faktoringa prije upisa promjene djelatnosti društva u sudski registar. Navedeno odobrenje se izdaje na neodređeno vrijeme, ne može se prenijeti na drugu osobu i ne vrijedi za pravnog sljednika. Faktoring-društvo dužno je trajno udovoljavati uvjetima pod kojima mu je Agencija izdala odobrenje za obavljanje poslova faktoringa.

4.8.2. Postupak Agencije sa zahtjevom

Sukladno čl. 41. Zakona, Agencija je dužna u roku od 60 dana od dana primitka urednog zahtjeva iz čl. 39. Zakona izdati odobrenje za obavljanje poslova faktoringa, ili odbiti zahtjev.

4.8.3. Ukidanje i prestanak važenja odobrenja za obavljanje poslova faktoringa

Odobrenje za obavljanje poslova faktoringa ukida se²⁷:

- danom otvaranja stečajnog postupka nad faktoring-društvom;
- kada faktoring-društvo donese odluku o prestanku poslovanja kao faktoring-društvo;
- nastupanjem pravnih posljedica prijenosa faktoring-poslovanja na drugo faktoring-društvo.

Odobrenje za obavljanje poslova faktoringa prestaje važiti:

- zaključenjem postupka likvidacije faktoring-društva, koji se, sukladno čl. 106. Zakona, provodi sukladno odredbama ZTD-a, ako Zakonom nije drukčije određeno;
- ako dođe do prestanka faktoring-društva.

Factoring-društvo može samo donijeti odluku o prestanku poslovanja kao faktoring-društvo i nastaviti poslovati kao drugo trgovačko društvo pod uvjetom da u portfelju nema važećih ugovora o faktorin-

gu, ili pod uvjetom da na drugo faktoring-društvo prenese svoje faktoring-poslovanje (prijenos gospodarske cjeline). U tim slučajevima, faktoring-društvo je dužno prije upisa odluke o promjeni predmeta poslovanja u sudski registar, dobiti rješenje Agencije o ukidanju odobrenja za obavljanje poslova faktoringa.

Agencija će donijeti rješenje o ukidanju odobrenja kada, uz druge uvjete potrebne za prestanak poslovanja kao faktoring-društva, utvrdi i da faktoring-društvo u portfelju nema važećih faktoring-ugovora, ili da je prenijelo svoje faktoring-poslovanje na drugo faktoring-društvo. Ako faktoring-društvo koje je donijelo odluku o prestanku iz navedenih razloga, u portfelju ima važećih ugovora o faktoringu, a nije pronašlo faktoring-društvo i na njega nije prenijelo svoje faktoring-poslovanje, dužno je pokrenuti postupak likvidacije sukladno Zakonu. U slučaju prijenosa faktoring-poslovanja (prijenosa gospodarske cjeline) faktoring-društva koja sudjeluju u tom postupku dužna su o toj namjeri u pisanom obliku obavijestiti Agenciju, obaviti prethodne konzultacije s Agencijom te dobiti suglasnost Agencije za taj prijenos.

4.9. Rokovi usklađivanja poslovanja s odredbama Zakona

ističemo...

Sukladno čl. 117. Zakona, pravne osobe koje su na dan stupanja Zakona na snagu, odnosno 8. kolovoza 2014. obavljale poslove faktoringa i upisane su u sudski registar, morale su nastaviti poslovati kao faktoring-društva sukladno odredbama Zakona.

Ove pravne osobe dužne su u roku od dvanaest (12) mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu, odnosno do 8. kolovoza 2015. uskladiti s odredbama Zakona:

- poslove faktoringa;
- temeljni kapital s čl. 22. Zakona;
- upravu društva s čl. 46. i 47. Zakona;
- članove nadzornog odbora društva s čl. 53. i 54. Zakona;
- poslovanje s drugim odredbama Zakona ako samim Zakonom nije drukčije određeno.

U slučaju da navedene pravne osobe ne postupe u roku i na navedeni način, dužne su prestati obavljati poslove faktoringa i djelatnost faktoringa brisati iz sudskog registra.

ističemo...

Navedene pravne osobe dužne su u roku od mjesec dana nakon isteka roka za usklađivanje sa Zakonom, odnosno do 8. rujna 2015. Agenciji dostaviti izvješće o usklađivanju sukladno odredbama čl. 117. st. 2. Zakona.

Izvješću je potrebno priložiti:

- osnivački akt u obliku javnobilježničke isprave;
- popis dioničara, ili članova društva s njihovim podacima i odgovarajućom dokumentacijom sukladno čl. 39. Zakona;
- popis osoba koje su povezane s imateljima kvalificiranih udjela i opis načina povezanosti.

Ako iz navedenog izvješća i priloženih dokaza proizlazi da je pravna osoba koja se dužna uskladiti sa Zakonom ispunila zakonsku obvezu, Agencija će izdati odobrenje za obavljanje poslova faktoringa suklad-

no odredbama čl. 39. Zakona. U suprotnom, Agencija će pokrenuti postupak likvidacije.

5. Djelatnost faktoringa

5.1. Dopuštene djelatnosti faktoring-društva

Sukladno čl. 21. Zakona, faktoring-društvo smije obavljati samo poslove:

- faktoringa, odnosno poslove u kojima pružatelj usluge faktoringa, na temelju i u skladu s ugovorom o faktoringu sklopljenim s dobavljačem i/ili kupcem, kupuje predmete faktoringa s pravom, ili bez prava na regres (čl. 4. Zakona);
- tuzemnog, ili inozemnog, regresnog, ili bezregresnog faktoringa te dobavljačkog (obrnutog) faktoringa (čl. 8. Zakona)²⁸;
- poslove faktoringa koji uključuju otkup mjenica, pri čemu faktoring-društvo može vršiti otkup samo onih mjenica koje su izdane kao sredstvo podmirenja tražbine nastale s osnove isporuke dobara i pružanja usluga u tuzemstvu, ili inozemstvu (čl. 12. Zakona).

Faktoring-društvo može obavljati i poslove koji su u neposrednoj, ili posrednoj vezi s poslovima faktoringa, a ti poslovi su osobito:

- prikupljanje, izrada, analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih osoba i fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost;
- upravljanje potraživanjima klijenata nastalih s osnove prodane robe i pruženih usluga i savjetovanja u vezi s tim;
- izvezno financiranje na osnovi otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih tražbina osiguranih financijskim instrumentima (forfeiting);
- otkup dospjelih tražbina²⁹;
- izdavanje kreditnog pokrića prilikom obavljanja inozemnog faktoringa.

ističemo...

Sukladno čl. 8. st. 2. Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti, vrijednost potraživanja po navedenim poslovima iskaznih prije umanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti ne smije prelaziti 25% vrijednosti potraživanja po poslovima faktoringa prije umanjenja za utvrđene ispravke vrijednosti, iskazanih u izvještajima koja su faktoring-društva dužna dostavljati Agenciji u rokovima i način propisan Pravilnikom o financijskim i dodatnim izvještajima te konotnom planu.

5.1.1. Otkup dospjelih tražbina

Pravilnikom o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti bliže je definiran pojam otkupa dospjelih tražbina. U smislu tog pravilnika, otkup dospjelih tražbina predstavlja otkup dospjelih nenaplaćenih tražbina od poslovnih subjekata koje nije izvršeno u roku predviđenom računom, ugovorom, ili propisima kojima su uređeni rokovi ispunjenja novčanih obveza. Faktoring-društvo ne smije vršiti otkup dospjelih nenaplaćenih plasmana, ili otkup rizika i koristi s osnove dospjelih nenaplaćenih plasmana kreditne institucije kako je to definirano odredbama ZOKI-a i relevantnim odlukama Hrvatske narodne banke,

²⁸ Vidjeti pod 3.

²⁹ Vidjeti pod 5.4.

nitit otpuk dospjelih nenaplaćenih tražbina, ili otpuk rizika i koristi s osnove tih tražbina nastalih po osnovi onih financijskih usluga koje imaju osnovno obilježje i svrhu financiranja, a obavljaju ih i drugi subjekti na temelju propisa koji se na te subjekte primjenjuju.

5.2. Dospijeće predmeta faktoringa

Dospijeće predmeta faktoringa u trenutku otkupa od strane faktoring-društva ne smije biti duže od godine dana računajući od dana otkupa. Iznimno od ovog ograničenja, dospijeće predmeta faktoringa u trenutku otkupa od strane faktoring-društva smije biti duže od godine dana u slučaju obavljanja izvoznog financiranja na osnovi otkupa s diskontom i bez regresa dugoročnih nedospjelih tražbina osiguranih financijskim instrumentima (forfeiting) te u slučajevima kada se kao vjerovnik predmeta faktoringa pojavljuje država. U slučaju otkupa dospjelih tražbina faktoring-društvo može s dužnikom predmeta faktoringa ugovoriti novi rok dospijeća tražbina koji ne smije biti duži od godine dana računajući od dana otkupa.

5.3. Uvjeti i način obavljanja djelatnosti faktoring-društva

Kako smo naveli u uvodu ovog članka, detaljniji uvjeti i način obavljanja djelatnosti faktoring-društva propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti. Obveznici primjene ovoga Pravilnika su faktoring-društva iz čl. 2. t. 3. Pravilnika, odnosno faktoring-društvo određeno u čl. 20. Zakona, faktoring-društva iz druge države članice određena u čl. 59. Zakona i podružnice faktoring-društava iz treće države i faktoring-društava iz druge države članice iz čl. 61. Zakona.

6. Ugovor o faktoringu

Da bi uopće došlo do obavljanja djelatnosti faktoringa potrebno je prethodno sklopanje ugovora o faktoringu. U nastavku dajemo prikaz odredbi Zakona i odredbi Pravilnika kojim se uređuje sadržaj ugovora o faktoringu.

6.1. Definicija ugovora o faktoringu

Pravnim reguliranjem u Zakonu, ugovor o faktoringu je postao imenovani ugovor obveznog prava. Na ugovor o faktoringu se kako to proizlazi iz odredbe čl. 3. Zakona i čl. 3. Pravilnika podredno primjenjuju odredbe ZOO-a.³⁰

ističemo...

Ugovorom o faktoringu pružatelj usluga faktoringa obvezuje se pružiti uslugu faktoringa dobavljaču uz pravo na naplatu kamate, faktoring-naknade, administrativne naknade i drugih ugovorom utvrđenih troškova faktoringa³⁰.

Ugovor o faktoringu zapravo u pravilu sadrži: ustup potraživanja (cesiju), predugovor koji obvezuje ugovorne strane na sklopanje glavnih ugovora i glavne ugovore³¹, a to su zapravo kupoprodajni ugovori, što implicitno određuje i sam Zakon definiranjem kupoprodajne cijene.

6.1.1. Ustup potraživanja u ugovoru o faktoringu

Možemo reći kako je standardna odredba ugovora o faktoringu obveza dobavljača (starog vjerovnika, cedenta), da svoje tražbine

³⁰ Čl. 13. st. 2. Zakona.

³¹ Gorenc, V., stručni članak „Ugovor o faktoringu“, Pravo i porezi br. 12/14, str. 4.

prema dužnicima (kupcima) prenese na pružatelja usluga faktoringa (novog vjerovnika, cesionara). U pravilu se radi o ustupanju svih tražbina kupca, odnosno o tzv. *globalnoj cesiji*.

Kod ustupa potraživanja u ugovoru o faktoringu može doći do problema u slučaju da je u temeljnom ugovoru između dobavljača i kupca ugovorena zabrana cediranja, čime je zapravo tražbina postala neprenosiva. Eventualno cediranje takvih tražbina bi po logici stvari trebalo biti ništavno. U slučaju da se nakon sklopanja ugovora o faktoringu pokaže kako postoji zabrana ustupa tražbine, pružatelj usluga faktoringa bi morao prema dobavljaču (cedentu) postaviti zahtjev za zaštitu od evikcije temeljene na odgovornosti za pravne nedostatke.

6.1.2. Kupoprodajna cijena, drukčije uređenje snošenja troškova i kamata

Sukladno činjenici da je ugovor o faktoringu po svojoj suštini zapravo kupoprodajni ugovor, u čl. 13. st. 3. Zakona, određeno je kako kupoprodajna cijena predmeta faktoringa predstavlja nominalni iznos predmeta faktoringa. U slučaju da datum dospijeća plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa nije ugovoren, uzima se da je kao datum dospijeća plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa kod regresnog faktoringa ugovoren dan na koji dužnik predmeta faktoringa ispuni svoju obvezu pružatelju usluga faktoringa bez obzira na datum dospijeća predmeta faktoringa (dan naplate predmeta faktoringa), a kod bezregresnog faktoringa datum dospijeća predmeta faktoringa.

Unatoč gornjoj definiciji, ugovorom o faktoringu, ili posebnim pisanim sporazumom između faktora i snositelja troška može se ugovoriti da faktoring-naknadu, administrativnu naknadu, kamatu i/ili druge ugovorom utvrđene troškove umjesto dobavljača snosi neka druga osoba koja je snositelj troška. Vezano uz kamatu, Zakonom je u čl. 13. st. 4. određeno kako je kamata za potrebe poslova faktoringa ona kamata koju pružatelj usluga faktoringa zaračunava na predujmljeni dio kupoprodajne cijene predmeta faktoringa za razdoblje između isplate predujma i ugovorenog dana dospijeća plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa.

6.2. Stranke i oblik ugovora o faktoringu

Što se tiče stranaka koje sklapaju ugovor o faktoringu, kako to proizlazi iz gore navedene definicije, subjekti ugovora o faktoringu su pružatelj usluga faktoringa³² (u praksi se vrlo često u ugovoru o faktoringu naziva faktor) i dobavljač (u praksi se vrlo često u ugovoru o faktoringu naziva klijent).

ističemo...

Sukladno čl. 13. st. 1. Zakona, posao faktoringa može se obavljati samo na temelju ugovora o faktoringu sklopljenog u pisanom obliku.

6.3. Sadržaj ugovora o faktoringu

Sadržaj ugovora o faktoringu određen je Zakonom, a detaljnije se razrađuje odredbama Pravilnika. Sukladno čl. 14. Zakona, ugovor o faktoringu obvezno mora sadržavati sljedeće odredbe, odnosno podatke:

- podatke o ugovornim stranama (tvrtka, skraćena tvrtka, ime i prezime, sjedište, odnosno adresa stanovanja i osobni identifikacijski broj-OIB);
- određenje faktoring-posla s obzirom na obilježje i vrstu iz čl. 8. Zakona;

³² Vidjeti pod 4.1.

- određenje predmeta faktoringa;
- određenje stope kamate i načina obračuna, odnosno naznaku da je navedeno utvrđeno posebnim sporazumom između pružatelja usluga faktoringa i snositelja troška kamate;
- određenje faktoring-naknade, administrativne naknade i ostalih troškova, odnosno naznaku da je navedeno utvrđeno posebnim sporazumom između pružatelja usluga faktoringa i snositelja tih troškova;
- potpise ovlaštenih osoba svake ugovorne strane.

Odredbom čl. 3. st. 2. Pravilnika je određeno kako ugovor o faktoringu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način tako da korisniku usluge faktoringa omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima Ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana. U nastavku dajemo prikaz odredbi Pravilnika kojima se detaljnije razrađuju pojedini dijelovi obveznog sadržaja ugovora o faktoringu.

Obzirom na propisanu supsidijarnu (podrednu) primjenu odredbi ZOO-a na ugovor o faktoringu, pri sastavljanju ugovora o faktoringu potrebno je voditi računa i o odredbama ZOO-a. Tako sadržaj ugovora o faktoringu, sukladno čl. 2. ZOO-a, ne smije biti suprotan ustavnim načelima, prisilnim propisima i moralu društva. Kod ugovora o faktoringu, koji je obvezno pravni ugovor, vrijedi načelo dispozitivnosti iz čl. 11. ZOO-a pa ugovorne strane mogu svoj obvezni odnos urediti i drukčije nego što je zakonom uređeno, osim ako za pojedine odredbe, ili iz njezina smisla ne proizlazi što drugo. Na kraju, sukladno čl. 269. st. 2. ZOO-a, sadržaj ugovorne obveze mora biti moguć, dopušten, određen, ili odrediv.

6.3.1. Podaci o ugovornim stranama

Što se tiče podataka o ugovornim stranama kao obveznom sadržaju ugovora o faktoringu, treba posebno istaknuti kako je u slučaju inozemnog faktoringa u ugovoru je potrebno navesti koji je subjekt nerezident odnosno državu sjedišta nerezidenta na koje se inozemni faktoring posao odnosi.

6.3.2. Određenje faktoring-posla

Odrediti faktoring-posao s obzirom na obilježje i vrstu iz čl. 8. Zakona znači da je na ugovoru potrebno naznačiti radi li se o:

- tuzemnom, ili inozemnom faktoringu;
- regresnom, ili bezregresnom faktoringu;
- a u slučaju da se ugovara dobavljački (obrnuti) faktoring kao posebna vrsta faktoringa, ili ako se ugovara posao faktoringa koji uključuje otkup mjenica isto je potrebno jasno odrediti u nazivu ugovora

6.3.3. Određenje predmeta faktoringa

Sukladno čl. 7. st. 2. Pravilnika, predmet faktoringa su postojeće i/ili buduće, nedospjele, cijele, ili djelomične novčane tražbine proizašle s osnove isporuke dobara i/ili pružanja usluga od strane poslovnih subjekata u tuzemstvu ili inozemstvu.

ističemo...

U čl. 7. st. 3. Pravilnika je određeno kako u ugovoru o faktoringu mora biti naznačena osnova nastanka novčane tražbine (račun, ili druga isprava prema kojoj isporučitelj dobara, ili pružatelj usluga, obračunava isporučena dobra i obavljene usluge) s naznakom datuma nastanka, datuma dospijea i iznosa kupljene novčane tražbine.

Ukoliko novčana tražbina nije kupljena u cijelosti potrebno je navesti da je djelomično kupljena.

U slučaju da se radi o poslu faktoringa koji uključuje otkup mjenice u ugovoru je potrebno navesti podatke o mjenici koja je izdana kao sredstvo podmirenja novčane tražbine (trasant/izdavatelj, trasat, remitent, mjenični iznos, mjesto i datum izdavanja, datum dospijea, broj mjenice) te podatke o osnovi nastanka novčane tražbine iz čl. 7. st. 3. Pravilnika. Ako su predmet faktoringa buduće tražbine, osnovu nastanka budućih tražbina dovoljno je odrediti kao pružanje određene vrste usluga, ili isporuku određene vrste dobara bez obzira na to postoji li u trenutku sklapanja ugovora o faktoringu ugovorna osnova za pružanje tih usluga ili isporuku te vrste dobara. Prijenos budućih tražbina proizvodi pravne učinke u trenutku nastanka tih tražbina.

6.3.4. Određenje stope kamate i načina obračuna

Ugovorom o faktoringu mora biti određena vrsta, visina i način obračuna, rokovi dospijea i naplate kamate koju pružatelj usluga faktoringa zaračunava na predujmljeni dio kupoprodajne cijene predmeta faktoringa za razdoblje između isplate predujma i ugovorenog dana dospijea plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa³³. U slučaju da datum dospijea plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa nije ugovoren, uzima se da je kao datum dospijea plaćanja kupoprodajne cijene predmeta faktoringa kod regresnog faktoringa ugovoren dan na koji dužnik predmeta faktoringa ispuni svoju obvezu pružatelju usluga faktoringa bez obzira na datum dospijea predmeta faktoringa (dan naplate predmeta faktoringa), a kod bezregresnog faktoringa datum dospijea predmeta faktoringa.

Ugovorom o faktoringu, ili posebnim pisanim sporazumom između pružatelja usluge faktoringa i snositelja troška može se odrediti kako će trošak kamate snositi neka druga osoba kao snositelj troška. U slučaju postojanja ovakvog posebnog pisanog sporazuma, ugovor o faktoringu mora sadržavati i naznaku da je kamatna stopa i način obračuna utvrđen posebnim sporazumom između pružatelja usluga faktoringa i snositelja troška kamate.

6.3.5. Određenje faktoring-naknade, administrativne naknade i ostalih troškova

Sukladno čl. 9. Pravilnika, ugovor o faktoringu mora sadržavati određenje faktoring-naknade, administrativne naknade i ostalih troškova ukoliko su isti ugovoreni. Pri tome se pod faktoring-naknadom podrazumijeva naknada za pružanje usluge faktoringa, a administrativna naknada je naknada za operativne aktivnosti vezane uz pružanje usluge faktoringa (vođenje evidencije, dogovaranje i praćenje otplate predmeta faktoringa, prikupljanje podataka, izrade analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti dužnika predmeta faktoringa itd.). Pod ostalim troškovima podrazumijevaju se svi drugi troškovi za koje pružatelj usluge može teretiti dobavljača, kupca, ili snositelja troška tijekom trajanja ugovora o faktoringu te koji u ugovoru moraju biti određeni na jasan i transparentan način.

Ugovorom o faktoringu, ili posebnim pisanim sporazumom između pružatelja usluge faktoringa i snositelja troška može se odrediti kako će faktoring-naknadu, administrativnu naknadu i/ili druge ugovorom utvrđene troškove snositi neka druga osoba kao snositelj troška. U slučaju postojanja ovakvog posebnog pisanog sporazuma, ugovor o faktoringu mora sadržavati i naznaku da su faktoring-naknada, administrativna naknada i/ili drugi troškovi utvrđeni posebnim sporazumom između pružatelja usluga faktoringa i snositelja troška.

³³ Čl. 8. st. 1. Pravilnika.

6.3.6. Druge ugovorne odredbe

Pravilnikom je u čl. 10 određeno kako ugovor o faktoringu može sadržavati i druge odredbe kojima ugovorne strane reguliraju svoje odnose, a koje moraju biti usklađene s pozitivnim zakonskim odredbama koje su pružatelji usluge faktoringa dužni primjenjivati u svom poslovanju.

6.4. Ustup predmeta faktoringa

Zakonom je u čl. 15. određeno kako je obavijest kupcu o ustupu predmeta faktoringa valjana bez obzira na to obuhvaća li jednu, ili više tražbina te jesu li tražbine postojeće, ili buduće. Na ustup predmeta faktoringa na pružatelja usluga faktoringa supsidijarno (podredno) se primjenjuju odredbe ZOO-a.

6.5. Odgovornost za nedostatke

Sukladno čl. 17. Zakona, dobavljač, osim kada je dobavljački faktoring izvršen bez dobavljačeva pristanka, jamči pružatelju usluga faktoringa za postojanje predmeta faktoringa i da nema pravnih smetnji za njegovo ostvarenje. U slučaju da se pokaže da pravne smetnje za ostvarenje predmeta faktoringa ipak postoje, a ugovorom o faktoringu nije izričito isključena odgovornost, pružatelj usluga faktoringa ima pravo regresa u odnosu na dobavljača sukladno odredbama ovoga Zakona kojima se uređuju regresni faktoring i kad je ugovoren bezregresni faktoring.

Primjer - ugovor o faktoringu

ABEBE d.o.o. za faktoring usluge, Bjelovar, Cetinska 55c, OIB 88888888813, koje zastupa direktor Dražen Dražić (u nastavku teksta: Faktor)

i

BEBEA d.o.o. za trgovinu, Varaždin, Zagrebačka avenija 8e, OIB 99999444455, (u nastavku teksta: Dobavljač), koje zastupa direktor Suzana Suzić dana 23. ožujka 2015. sklapaju sljedeći

UGOVOR O FAKTORINGU

Članak 1.

Temeljem ovog Ugovora Faktor preuzima potraživanja od Dobavljača koja Dobavljač ima prema kupcu CECECE d.o.o. Križevci, Slavonska avenija 88a, OIB 47474747474 (u nastavku teksta: Kupac), u iznosu od 44.000,00 (slovima: četrdesetčetritisuće) kuna, po osnovi tražbine za prehrambenu robu isporučenu dana 24. svibnja 2014. (u nastavku teksta: predmet faktoringa) po računu broj 55/2014 dospjelom dana 24. srpnja 2014.

Dobavljač u regresnom faktoringu iz stavka 1. jamči Faktoru za obvezu Kupca i da nema pravnih smetnji za ostvarenje predmeta faktoringa od strane Faktora.

Faktor i Dobavljač suglasno utvrđuju kako u slučaju nenaplativosti predmeta faktoringa Faktor, osim prava iz jamstva iz stavka 2., ima pravo potraživati i faktoring-kamatu, faktoring-naknadu, administrativnu naknadu te ostale troškove sukladno ovom Ugovoru, bez primjene ograničenja iz odredbi kojima se uređuje odgovornost za naplativost ustupljenih tražbina sukladno Zakonu o obveznim odnosima.

Članak 2.

Potraživanja iz članka 1. ovog Ugovora Dobavljač dokazuje ugovorom o kupoprodaji sklopljenim s Kupcem od 24. svibnja 2014. i računom broj 55/2014 od 24. svibnja 2014., koji se nalaze

u prilogu ovog Ugovora i čine njegov sastavni dio i s kojima je Faktor upoznat prilikom sklapanja ovog Ugovora.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju kako je kamatna stopa i način njenog obračuna utvrđen posebnim sporazumom između Faktora i Kupca.

Članak 3.

Faktor preuzima potraživanje iz članka 1. ovog Ugovora i Dobavljaču odobrava isplatu vrijednosti potraživanja po odbitku 10% vrijednosti potraživanja na ime faktoring-naknade.

Vrijednost potraživanja iz stavka 1. Faktor će isplatiti Dobavljaču u roku od trideset dana od dana sklapanja ovog Ugovora.

Članak 4.

Faktor i Dobavljač suglasno utvrđuju kako će Faktor osigurati vođenje evidencija, praćenje otplate predmeta faktoringa, prikupljanje podataka, izrade analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti dužnika predmeta faktoringa.

Dobavljač se na ime administrativne naknade iz stavka 1. obvezuje plaćati mjesečnu naknadu u iznosu od _____ kuna, s dospijecom do dvadesetog u mjesecu za prethodni mjesec.

Članak 5.

Svaka ugovorna strana može raskinuti ovaj Ugovor iz sljedećih razloga:

- ako se bitno promijene okolnosti koje su postojale u vrijeme zaključenja ugovora, uslijed čega se ne može ostvariti svrha ovog Ugovora (primjena klauzule *rebus sic stantibus*),
- ako jedna od ugovornih strana ne ispuní neku od bitnih obveza iz ovog Ugovora.

Ugovor ne može raskinuti ugovorna strana na čijoj je strani nastao razlog za raskid ugovora.

Ako je do raskida došlo krivicom jedne ugovorne strane, druga ugovorna strana ima pravo na naknadu štete po općim pravilima sadržanim u Zakonu o obveznim odnosima.

Članak 6.

Sve sporove proizašle iz ovog Ugovora, ugovorne strane će nastojati riješiti mirnim putem, a u slučaju spora ugovaraju nadležnost stvarno nadležnog suda u Varaždinu.

Članak 7.

Ovaj Ugovor je sastavljen u 4 (slovima: četiri) istovjetna primjerka od kojih svakoj ugovornoj strani pripadaju po 2 (slovima: dva) istovjetna primjerka.

Za Faktora:

Direktor
Dražen Dražić

Za Dobavljača:

Direktor
Suzana Suzić

Prilog:

- Ugovor o kupoprodaji sklopljen između BEBEA d.o.o. i CECECE d.o.o. od 24. svibnja 2014.;
- Račun broj 55/2014 od 24. svibnja 2014.

Primjer – Notifikacija kupcu od strane pružatelja usluga (faktora)

ABEBE d.o.o. za faktoring usluge
 OIB 88888888813
 Cetinska 55c
 Bjelovar

CECECE d.o.o.
 OIB 474747474
 n/r Direktora
 Slavonska avenija 88a
 Križevci

Bjelovar, 24. ožujka 2015.

Predmet: obavijest o ustupu potraživanja vjerovnika BEBEA d.o.o. Varaždin na novog vjerovnika ABEBE d.o.o. Bjelovar

Poštovani,
 ovim putem Vas obavještavamo da smo dana 23. ožujka 2015. sa trgovačkim društvom BEBEA d.o.o. Varaždin, Vašim dosadašnjim vjerovnikom po ugovoru o kupoprodaji od 24. svibnja 2014., sklopili ugovor o faktoringu preslik kojeg dostavljamo u prilogu i temeljem kojeg je na naše trgovačko društvo prešlo potraživanje BEBEA d.o.o. prema Vašem trgovačkom društvu u iznosu od 44.000,00 (slovima: četrdesetčetiristisuće) kuna.

Pozivamo Vas da nam podmirite Vaše dugovanje u roku od osam dana od dana primitka ove obavijesti. U suprotnom ćemo biti prisiljeni poduzeti zakonske korake radi ostvarenja naših prava.

Direktor
 Dražen Dražić

Prilog:

- 1) Preslik ugovora o faktoringu sklopljenog između ABEBE d.o.o. i BEBEA d.o.o.

7. Poslovne knjige i izvještavanje Agencije

Zakonom je u čl. 66. određeno kako faktoring-društvo mora organizirati svoje poslovanje i voditi poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju te ostale evidencije na način koji omogućuje provjeru posluje li faktoring-društvo u skladu s važećim propisima i standardima struke. Što se tiče knjiženja faktoringa, upućujemo na članak u RiPup-u br. 3/2013³⁴.

7.1. Financijski izvještaji

Na financijsko izvještavanje faktoring-društva, sukladno čl. 67. st. 1. Zakona primjenjuje se Zakon o računovodstvu³⁵ i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, osim ako Agencija ne propiše drukčije. Struktura i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja faktoring-društva te objavljivanje, način i rokove dostave istih propisani su Pravilnikom o financijskim i dodatnim izvještajima te kontnom planu. Sukladno čl. 3. ovog pravilnika financijske izvještaje čine:

- Izvještaj o financijskom položaju (FP);
- Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (SD);
- Izvještaj o novčanim tokovima (NT);
- Izvještaj o promjenama kapitala (PK);
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Sadržaj i struktura financijskih izvještaja propisani su obrascima Priloga 1. koji čine sastavni dio ovog pravilnika. Bilješke uz financijske izvještaje sastavljaju se u skladu s odredbama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. U čl. 4. Pravilnika o financijskim i dodatnim izvještajima te kontnom planu propisani su i sadržaj i struktura dodatnih izvještaja. Istim pravilnikom su propisani i rokovi dostave financijskih i dodatnih izvještaja.

7.2. Revizija izvještaja faktoring-društva

Sukladno čl. 68. Zakona, godišnje financijske izvještaje faktoring-društva mora revidirati revizor na način i pod uvjetima određenima propisima kojima se uređuje računovodstvo i revizija te pravilima revizorske struke, ako Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona nije drukčije određeno.

ističemo...

Factoring-društvo dužno je Agenciji dostaviti revidirane godišnje financijske izvještaje iz čl. 67. st. 2. Zakona u roku od 15 dana od datuma izdavanja revizorskog izvješća, a najkasnije u roku od četiri mjeseca nakon isteka poslovne godine za koju se izvještaji sastavljaju.

Isto revizorsko društvo može revidirati najviše sedam uzastopnih godišnjih financijskih izvještaja faktoring-društva.

U slučaju da Agencija utvrdi da revizija izvještaja faktoring-društva nije obavljena, ili da revizorsko izvješće nije sastavljeno sukladno Zakonu, propisima donesenima temeljem Zakona, propisima kojima se uređuje računovodstvo i revizija te pravilima revizorske struke, ili ako obavljenim nadzorom poslovanja faktoring-društva, ili na drugi način utvrdi da revizorsko izvješće o izvještajima faktoring-društva nije zasnovano na istinitim i objektivnim činjenicama, može odbiti revizorska izvješća i zahtijevati od faktoring-društva da reviziju obave ovlašteni revizori drugog revizorskog društva, a na trošak faktoring-društva. Isto revizorsko društvo ne može obavljati reviziju financijskih izvještaja faktoring-društva ako je u godini za koju su sastavljeni financijski izvještaji istom faktoring-društvu pružalo usluge iz područja financija, računovodstva, unutarnje revizije, procjenjivanja vrijednosti faktoring-društva, njegove imovine i obveza, poreznoga i ostaloga poslovnog savjetovanja te obavljala za njega poslove sudskog vještačenja.

Nadalje, isto revizorsko društvo ne može preuzeti niti mu faktoring-društvo može povjeriti obavljanje revizije svojih financijskih izvještaja ako je to revizorsko društvo u prethodnoj godini više od polovine svojih ukupnih prihoda ostvarilo obavljanjem revizije financijskih izvještaja faktoring-društva. Faktoring-društvo dužno je izvjestiti Agenciju o revizorskom društvu koje je izabralo za obavljanje revizije financijskih izvještaja za poslovnu godinu na koju se revizija odnosi najkasnije u roku od osam dana od dana održavanja skupštine faktoring-društva na kojoj je donesena odluka o izboru. U slučajevima određenim u čl. 69. Zakona, Agencija može za potrebe nadzora naložiti faktoring-društvu sastavljanje konsolidiranih izvještaja.

³⁴ Bajica, Z., Knjiženje otkupa potraživanja, RiPUP 3/13, str. 15.

³⁵ Nar. nov., br. 109/07, 125/11-Kazneni zakon, 54/13 i 121/14-Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija.

8. Nadzor nad radom faktoring-društava i prekršaji

8.1. Nadzor nad radom faktoring-društava

Nadzor nad radom faktoring-društava, sukladno čl. 72. Zakona provodi Agencija, primjenjujući odredbe Zakona o općem upravnom postupku³⁶, ako nije drukčije propisano. U postupcima koje vodi Agencija u pravilu se odlučuje bez usmene rasprave. Agencija ima pravo uvida u sve podatke i dokumentaciju koja se vodi u faktoring-društvima. Sukladno čl. 115. Zakona, protiv rješenja koja u upravnim stvarima iz svoje nadležnosti donosi Agencija žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

8.1.1. Plaćanje naknade Agenciji

Za obavljanje nadzora faktoring-društva iz čl. 20. Zakona i njihove podružnice izvan RH, podružnice faktoring-društava iz druge države članice koje posluju u RH iz čl. 59. st. 2. Zakona, faktoring-društva iz druge države članice u dijelu poslovanja koje se obavlja neposrednim pružanjem usluga na području RH iz čl. 59. st. 1. Zakona te podružnice faktoring-društava iz treće države koje posluju u RH iz čl. 61. Zakona plaćaju Agenciji naknadu za nadzor, čija je visina, način izračuna i način plaćanja propisana u čl. 12. Pravilnika o izračunu naknade. Faktoring-društva i pravne osobe koje obavljaju poslove faktoringa dužna su Agenciji platiti naknadu od 0,2 % (tisućinki) računano od vrijednosti ukupne imovine faktoring društva.

8.2. Prekršaji

Odredbe o prekršajima faktoring-društava i ostalih osoba sadržane su u čl. 110.-113. Zakona. Za teže prekršaje faktoring-društava iz čl. 110. Zakona propisane su novčane kazne u rasponu od 200.000,00 do 500.000,00 kuna. Za iste prekršaje kaznit će se i odgovorna osoba u faktoring-društvu novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 50.000,00 kuna.

Za lakše prekršaje faktoring-društva iz čl. 111. Zakona, propisane su novčane kazne u iznosu od 50.000,00 do 100.000,00 kuna. Za iste prekršaje kaznit će se i odgovorna osoba u faktoring-društvu novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna.

U čl. 112. Zakona predviđene su prekršajne kazne za ostale osobe. Iznos novčanih kazni propisanih u ovoj odredbe kreće se do 100.000,00 kuna. Ovom odredbom predviđeno je, između ostalog i kažnjavanje obrtnika, odnosno pravne osobe koja obavlja poslove faktoringa bez odobrenja Agencije.

Prekršaji fizičkih osoba propisani su u čl. 113. Zakona. Raspon novčanih kazni kreće se u iznosu od 20.000,00 do 50.000,00 kuna. Na prekršajni progon počinitelja zbog počinjenih prekršaja iz ovoga Zakona primjenjuju se odredbe o zastari propisane Prekršajnim zakonom.

9. Zaključak

U relativno kratkom vremenskom roku nakon stupanja Zakona na snagu, donošenjem niza pravilnika, zaokružen je pravi sustav faktoringa u RH. Treba podsjetiti kako obveznici primjene Zakona imaju rok od godine dana od dana stupanja Zakona na snagu za usklađivanje svojeg poslovanja sa odredbama Zakona. Također, treba voditi računa o zakonskim rokovima vezanim uz podnošenje financijskih izvješća faktoring-društava Agenciji.

Djelatnost faktoringa se ne može obavljati bez sklapanja ugovora o faktoringu. Radi je potrebno posvetiti veliku pažnju sastavljanju

ovih ugovora. Ugovor o faktoringu, podsjetimo, mora biti sklopljen u pisanom obliku.

Literatura:

- 1) Zakon o faktoringu (Nar. nov., br. 94/14) - www.propisi.hr;
- 2) Zakon o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05, 41/08 i 125/11), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 3) Zakon o deviznom poslovanju (Nar. nov., br. 96/03, 140/05, 132/06, 150/08, 92/09, 133/09, 153/09, 145/10 i 76/13), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 4) Zakon o mjenici (Nar. nov., br. 74/94 i 92/10), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 5) Zakon o kreditnim institucijama (Nar. nov., br. 159/13 i 19/15), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 6) Zakon o trgovačkim društvima (Nar. nov., br. 111/93, 34/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12 i 68/13), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 7) Zakon o računovodstvu (Nar. nov., br. 109/07, 125/11, 54/13 i 121/14), pročišćeni tekst - www.propisi.hr;
- 8) Zakon o općem upravnom postupku (Nar. nov., br. 94/13) - www.propisi.hr;
- 9) Pravilnik o uvjetima za članstvo u upravi i nadzornom odboru faktoring društva (Nar. nov., br. 129/14) - www.propisi.hr;
- 10) Pravilnik o izdavanju suglasnosti za stjecanje kvalificiranog udjela u faktoring društvu i drugoj pravnoj osobi (Nar. nov., br. 129/14) - www.propisi.hr;
- 11) Pravilnik o sadržaju redovitih izvješća na zahtjev Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga koja dužna dostavljati faktoring društva te načinu i rokovima njihove dostave (Nar. nov., br. 140/14) - www.propisi.hr;
- 12) Pravilnik o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2015. godinu (Nar. nov., br. 151/14) - www.propisi.hr;
- 13) Pravilnik o kapitalu faktoring društva (Nar. nov., br. 12/15) - www.propisi.hr;
- 14) Pravilnik o načinu obavljanja poslova interne revizije faktoring društva (Nar. nov., br. 12/15) - www.propisi.hr;
- 15) Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti faktoring-društva (Nar. nov., br. 16/15) - www.propisi.hr;
- 16) Pravilnik o sadržaju ugovora o faktoringu (Nar. nov., br. 16/15) - www.propisi.hr;
- 17) Pravilnik o financijskim i dodatnim izvješćima te kontnom planu faktoring-društava (Nar. nov., br. 16/15) - www.propisi.hr;
- 18) Gorenc, Vilim., stručni članak „Ugovor o faktoringu“, Pravo i porezi br. 12/14, str. 3.
- 19) Baica, Zdravko, Knjiženje prodaje potraživanja, RiPup br. 3/2013, str. 15.

Ne zaboravite:

- **Predmet faktoringa može se dokazivati računom, ili drugom ispravom prema kojoj isporučitelj dobara, ili pružatelj usluga, odnosno osoba kojoj on naloži, obračunava isporučena dobra i obavljene usluge bez obzira na to kako se ta isprava naziva u poslovnom prometu, bilo u obliku pisanog dokumenta, ili elektroničkog zapisa sukladno odgovarajućim propisima.**
- **Regresni faktoring je posao faktoringa u kojemu dobavljač jamči pružatelju usluga faktoringa za obvezu kupca.**
- **Bezregresni faktoring je faktoring u kojemu cjelokupni rizik naplate tereti pružatelja usluge faktoringa, a dobavljač ne odgovara za naplativost predmeta faktoringa.**
- **Temeljni kapital faktoring-društva ne može biti manji od jedan (1) milijun kuna i mora u cijelosti biti uplaćen u novcu prije upisa osnivanja.**
- **Da bi faktoring-društvo moglo obavljati poslove faktoringa, mora ishoditi odobrenje od strane Agencije.**
- **Pravne osobe koje obavljaju poslove faktoringa moraju do 8. kolovoza 2015. uskladiti svoje poslovanje sa Zakonom.**

36 Nar. nov., br. 47/09 od 16. travnja 2009.